Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 3 czerwca 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (UE) nr 952/2013 – Unijny kodeks celny – Artykuł 22 ust. 6 akapit pierwszy w związku z art. 29 – Powiadomienie zainteresowanej osoby przed wydaniem decyzji, która może być dla niej niekorzystna, o jej podstawach – Artykuł 103 ust. 1 i art. 103 ust. 3 lit. b) – Przedawnienie długu celnego – Termin powiadomienia o długu celnym – Zawieszenie terminu – Artykuł 124 ust. 1 lit. a) – Wygaśnięcie długu celnego w przypadku przedawnienia – Stosowanie w czasie przepisów regulujących przyczyny zawieszenia – Zasady pewności prawa oraz ochrony uzasadnionych oczekiwań

W sprawie C-39/20

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Hoge Raad der Nederlanden (sąd najwyższy Niderlandów) postanowieniem z dnia 24 stycznia 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 27 stycznia 2020 r., w postępowaniu:

Staatssecretaris van Finaciën

przeciwko

Jumbocarry Trading GmbH,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan, prezes izby, M. Ilešič (sprawozdawca), E. Juhász, C. Lycourgos i I. Jarukaitis, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Jumbocarry Trading GmbH – C.H. Bouwmeester oraz E.M. Van Doornik, belastingadviseurs,

– w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman oraz J.M. Hoogveld, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niderlandzki.

– w imieniu Parlamentu Europejskiego – R. van de Westelaken oraz M. Peternel, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Rady Unii Europejskiej – A. Sikora-Kalėda oraz S. Emmerechts, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – W. Roels oraz F. Clotuche-Duvieusart, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 lutego 2021 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 103 ust. 3 lit. b) i art. 124 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz.U. 2013, L 269, s. 1; sprostowanie Dz.U 2013, L 287, s. 90) (zwanego dalej „unijnym kodeksem celnym").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Staatssecretaris van Financiën (sekretarzem stanu ds. finansów, Niderlandy) a Jumbocarry Trading GmbH (zwaną dalej „Jumbocarry") w przedmiocie decyzji ustalającej obowiązek zapłaty należności celnych w odniesieniu do partii towarów przywiezionych do Unii Europejskiej, co do której okazało się, że nie może ona korzystać z preferencyjnej stawki celnej 0%.

Ramy prawne

Wspólnotowy kodeks celny

3 Artykuł 221 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. 1992, L 302, s. 1), zmienionego rozporządzeniem (WE) 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r. (Dz.U. 2000, L 311, s. 17) (zwanego dalej „wspólnotowym kodeksem celnym"), stanowił:

„1. Niezwłocznie po dokonaniu zaksięgowania dłużnik zostaje powiadomiony o kwocie należności zgodnie z odpowiednią procedurą.

[…]

3. Powiadomienie dłużnika nie może nastąpić po upływie trzech lat, licząc od dnia powstania długu celnego. Bieg tego terminu zostaje zawieszony z chwilą złożenia odwołania w rozumieniu art. 243 na czas trwania procedury odwoławczej".

4 Artykuł 243 ust. 1 akapit pierwszy wspomnianego kodeksu stanowił:

„Każda osoba ma prawo odwołać się od decyzji organów celnych w zakresie stosowania przepisów prawa celnego, która dotyczy bezpośrednio i indywidualnie tej osoby".

Unijny kodeks celny

5 Unijny kodeks celny, który zgodnie z jego art. 287 wszedł w życie w dniu 30 października 2013 r., uchylił wspólnotowy kodeks celny. Niemniej jednak znaczna część jego przepisów, a w szczególności art. 22, 29, 103, 104 i 124, zaczęły obowiązywać na podstawie jego art. 288 ust. 2 dopiero od dnia 1 maja 2016 r.

6 Artykuł 22 unijnego kodeksu celnego, zatytułowany „Decyzje wydawane na wniosek", stanowi w ust. 6 akapit pierwszy:

„Przed wydaniem decyzji, która byłaby niekorzystna dla wnioskodawcy, organy celne powiadamiają wnioskodawcę o podstawach, na których zamierzają oprzeć decyzję, dając wnioskodawcy możliwość przedstawienia swojego stanowiska w określonym terminie rozpoczynającym swój bieg z dniem doręczenia powiadomienia lub z dniem uznania go za doręczone. Po upływie tego terminu wnioskodawca jest powiadamiany w odpowiedniej formie o wydanej decyzji".

7 Artykuł 29 tego kodeksu, zatytułowany „Decyzje wydawane bez uprzedniego wniosku", stanowi:

„Z wyjątkiem przypadków, gdy organ celny działa jako organ sądowy, art. 22 ust. 4, 5, 6 i 7, art. 23 ust. 3 oraz art. 26, 27 i 28 stosuje się również do decyzji wydawanych przez organy celne bez uprzedniego wniosku zainteresowanej osoby".

8 Artykuł 103 kodeksu celnego, zatytułowany „Ograniczenia [Przedawnienie] długu celnego", stanowi w ust. 1–3:

„1. O długu celnym nie powiadamia się dłużnika po upływie okresu trzech lat od dnia powstania długu celnego.

2. W przypadku gdy dług celny powstał w wyniku czynu, który w czasie popełnienia podlegał sądowemu postępowaniu karnemu, okres trzech lat przewidziany w ust. 1 przedłuża się minimalnie do pięciu, a maksymalnie do dziesięciu lat, zgodnie z prawem krajowym.

3. Okresy, o których mowa w ust. 1 i 2, zostają zawieszone, jeżeli:

a) złożone zostaje odwołanie zgodnie z art. 44; takie zawieszenie obowiązuje od daty złożenia odwołania i przez okres trwania postępowania odwoławczego; lub

b) organy celne poinformowały dłużnika zgodnie z art. 22 ust. 6 o przyczynach, dla których zamierzają powiadomić o długu celnym; takie zawieszenie obowiązuje od daty takiego powiadomienia do końca okresu, w którym dłużnik ma możliwość przedstawienia swojego punktu widzenia".

9 Artykuł 104 unijnego kodeksu celnego, zatytułowany „Księgowanie [Uwzględnienie]", stanowi w ust. 2:

„Organy celne nie muszą księgować [mogą nie uwzględniać] kwot należności celnych przywozowych lub wywozowych odpowiadających długowi celnemu, o którym zgodnie z art. 103 nie można już powiadomić dłużnika".

10 Artykuł 124 tego kodeksu celnego, zatytułowany „Wygaśnięcie", przewiduje w ust. 1:

„Nie naruszając obowiązujących przepisów dotyczących nieściągalności kwoty należności celnych przywozowych lub wywozowych odpowiadającej długowi celnemu w przypadku niewypłacalności dłużnika stwierdzonej drogą sądową [na drodze sądowej], dług celny w przywozie lub wywozie wygasa:

a) jeżeli nie jest już możliwe powiadomienie dłużnika o długu celnym zgodnie z art. 103;

[…]”.

Rozporządzenie delegowane (UE) 2015/2446

11 Artykuł 8 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/2446 z dnia 28 lipca 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do szczegółowych zasad dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego (Dz.U. 2015, L 343, s. 1), zatytułowany „Termin zastosowania prawa do bycia wysłuchanym”, dotyczący art. 22 ust. 6 unijnego kodeksu celnego, przewiduje w ust. 1:

„Termin, w którym wnioskodawca ma możliwość przedstawienia swojego stanowiska przed wydaniem decyzji, która byłaby dla niego niekorzystna, wynosi 30 dni”.

12 Zgodnie z art. 256 tego rozporządzenia delegowanego, które weszło w życie w dniu 18 stycznia 2016 r., zaczęło ono obowiązywać od dnia 1 maja 2016 r.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

13 W dniu 4 lipca 2013 r. Jumbocarry złożyła zgłoszenie w celu dopuszczenia do swobodnego obrotu partii towarów z porcelany, wskazując Bangladesz jako kraj pochodzenia. Zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami towary te zostały dopuszczone do swobodnego obrotu z zastosowaniem preferencyjnej stawki celnej wynoszącej 0%.

14 Ponieważ kontrole wykazały, że świadectwo pochodzenia było fałszywe, właściwy organ celny pismem z dnia 1 czerwca 2016 r. poinformował Jumbocarry, zgodnie z art. 22 ust. 6 akapit pierwszy unijnego kodeksu celnego, o powstaniu długu celnego liczonego według zwykłej stawki wynoszącej 12% oraz o zamiarze poboru odpowiednich należności celnych. W tym samym piśmie organ ten wyjaśnił, że Jumbocarry miała na podstawie art. 8 rozporządzenia delegowanego 2015/2446 termin 30 dni na przedstawienie swojego stanowiska w tej kwestii.

15 W dniu 18 lipca 2016 r. powiadomiono Jumbocarry za pomocą decyzji ustalającej obowiązek zapłaty o długu celnym powstałym w dniu 4 lipca 2013 r.

16 Twierdząc, że dług celny uległ przedawnieniu w dniu doręczenia jej decyzji ustalającej obowiązek zapłaty, Jumbocarry odwołała się od tej decyzji, a następnie, jako że właściwy organ celny uwzględnił odwołanie jedynie w części, wniosła skargę do rechtbank Noord-Holland (sądu dla prowincji Holandia Północna, Niderlandy). Ponieważ sąd ten uwzględnił skargę, a jego orzeczenie zostało utrzymane w mocy wyrokiem Gerechtshof Amsterdam (sądu apelacyjnego w Amsterdamie, Niderlandy) z dnia 27 lutego 2018 r., sekretarz stanu ds. finansów wniósł skargę kasacyjną do Hoge Raad der Nederlanden (sądu najwyższego Niderlandów).

17 Sąd odsyłający ma wątpliwości co do skutków w czasie wprowadzenia art. 22 ust. 6 unijnego kodeksu celnego w związku z art. 29 i art. 104 ust. 2 tego kodeksu, a także art. 124 ust. 1 lit. a) tego kodeksu w związku z jego art. 103 ust. 3, i zastanawia się w szczególności nad kwestią, czy spór w postępowaniu głównym jest objęty zakresem stosowania tych przepisów.

18 W tym względzie sąd ten zauważa, że wspomniane przepisy, które przewidują w szczególności zawieszenie biegu terminu przedawnienia w przypadku powiadomienia o przyczynach, nie obowiązywały w chwili powstania długu celnego rozpatrywanego w postępowaniu głównym, i dodaje, że obowiązujący wówczas system prawny wynikający ze wspólnotowego kodeksu celnego nie przewidywał takiego zawieszenia. Prawdą jest, że okoliczność, iż w dniu rozpoczęcia stosowania nowego systemu prawnego, tj. w dniu 1 maja 2016 r., dług celny będący przedmiotem postępowania

głównego nie uległ jeszcze przedawnieniu, może okazać się istotna dla udzielenia odpowiedzi na te pytania. Niemniej jednak zastosowanie owego nowego systemu prawnego w sprawie w postępowaniu głównym mogłoby być sprzeczne z zasadami pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań.

19 Zdaniem sądu odsyłającego orzecznictwo Trybunału nie pozwala bez rozsądnych wątpliwości wywnioskować, czy przepis, który, tak jak art. 103 ust. 3 unijnego kodeksu celnego, przewiduje zawieszenie biegu terminu przedawnienia, należy uznać za przepis prawa materialnego czy przepis proceduralny. W przypadku gdyby przepis ten stanowił przepis prawa materialnego, sąd ten uważa, że art. 221 ust. 3 wspólnotowego kodeksu celnego ma nadal zastosowanie do długu celnego powstałego przed dniem 1 maja 2016 r., w związku z czym dług taki uległby przedawnieniu z upływem trzyletniego terminu liczonego od jego powstania.

20 Ponadto możliwe jest stwierdzenie, że stosowanie art. 22 ust. 6 unijnego kodeksu celnego do wszczętych po dniu 1 maja 2016 r. postępowań w sprawie poboru należności jest niezależne od przepisów dotyczących przedawnienia długu celnego. Pomimo że organy celne są zobowiązane z dniem 1 maja 2016 r. do przestrzegania art. 22 ust. 6 tego kodeksu we wszystkich przypadkach poboru należności, to jednak zgodnie z tym punktem widzenia nie musi to koniecznie skutkować tym, że art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego będzie miał zastosowanie we wszystkich przypadkach. Wynika z tego w niniejszej sprawie, że ponieważ organy celne powinny były przestrzegać art. 22 ust. 6 wspomnianego kodeksu, a art. 103 ust. 3 tego kodeksu nie miał zastosowania, właściwy organ celny nie mógł już powiadomić o długu celnym w dniu 18 lipca 2016 r.

21 Z drugiej strony sąd odsyłający podkreśla, że możliwe jest również twierdzenie, iż celem wprowadzenia art. 103 ust. 3 unijnego kodeksu celnego było to, aby art. 22 ust. 6, art. 103 ust. 3 lit. b), art. 104 ust. 2 i art. 124 ust. 1 lit. a) tego kodeksu, ze względu na istniejące między nimi powiązanie, zaczęły obowiązywać w tym samym dniu, czyli w dniu 1 maja 2016 r. W związku z tym począwszy od tej daty, zgodnie z art. 104 ust. 2 wspomnianego kodeksu, organy celne, które uwzględniają kwoty należności odpowiadające długowi celnemu, powinny stosować art. 103 tego kodeksu.

22 W tych okolicznościach Hoge Raad der Nederlanden (sąd najwyższy Niderlandów) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 103 ust. 3 zdanie pierwsze i lit. b) oraz art. 124 ust. 1 zdanie pierwsze i lit. a) unijnego kodeksu celnego mają zastosowanie do długu celnego powstałego przed dniem 1 maja 2016 r., dla którego termin przedawnienia w tym dniu jeszcze nie upłynął?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy zasada pewności prawa lub zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań stoją na przeszkodzie takiemu zastosowaniu tych przepisów?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

23 Poprzez swoje dwa pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 103 ust. 3 lit. b) i art. 124 ust. 1 lit. a) unijnego kodeksu celnego w świetle zasad pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań należy interpretować w ten sposób, że mają one zastosowanie do długu celnego powstałego przed dniem 1 maja 2016 r., który nie uległ jeszcze w tym dniu przedawnieniu.

24 Tytułem wstępu – z postanowienia odsyłającego wynika, że rozpatrywany w postępowaniu głównym dług celny powstał w dniu 4 lipca 2013 r., kiedy to Jumbocarry przedstawiła w celu dopuszczenia do swobodnego obrotu partii towarów świadectwo ich pochodzenia, które okazało się następnie fałszywe.

25 W tym kontekście właściwy organ celny w pierwszej kolejności poinformował Jumbocarry na podstawie art. 22 ust. 6 w związku z art. 29 unijnego kodeksu celnego o powodach, dla których zamierza skierować do niej decyzję ustalającą obowiązek zapłaty i umożliwił jej przedstawienie stanowiska w terminie 30 dni przewidzianym w art. 8 rozporządzenia delegowanego 2015/2446. Do poinformowania doszło w dniu 1 czerwca 2016 r., czyli po uchyleniu w dniu 1 maja 2016 r. wspólnotowego kodeksu celnego przez unijny kodeks celny, a w każdym razie przed upływem w dniu 4 lipca 2016 r. trzyletniego terminu przedawnienia przewidzianego w art. 221 ust. 3 wspólnotowego kodeksu celnego.

26 Następnie właściwy organ celny dokonał powiadomienia o długu celnym w dniu 18 lipca 2016 r., opierając się na okoliczności, że zgodnie z art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego informacja, o której mowa w art. 22 ust. 6 tego kodeksu, skutkowała zawieszeniem biegu trzyletniego terminu przedawnienia do dnia upływu terminu wyznaczonego Jumbocarry na przedstawienie jej stanowiska.

27 Sąd odsyłający zastanawia się, czy art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego powinien mieć zastosowanie w niniejszej sprawie oraz czy w przypadku odpowiedzi twierdzącej zawieszenie biegu terminu przedawnienia było zgodne z zasadami pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań, ponieważ wspólnotowy kodeks celny, który obowiązywał w chwili powstania rozpatrywanego w postępowaniu głównym długu celnego, nie przewidywał takiego zawieszenia biegu terminu przedawnienia.

28 W tym względzie należy przede wszystkim przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uznaje się, iż przepisy proceduralne należy na ogół stosować z chwilą ich wejścia w życie, w odróżnieniu od przepisów prawa materialnego, które interpretuje się zazwyczaj w ten sposób, iż obowiązują w stosunku do sytuacji ukształtowanych przed ich wejściem w życie tylko wtedy, gdy z brzmienia tych przepisów, ich celu lub ich systematyki jednoznacznie wynika, że należy im przypisać taki skutek (wyrok z dnia 7 listopada 2018 r., O'Brien, C-432/17, EU:C:2018:879, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).

29 Należy dodać, że nowy przepis stosuje się od chwili wejścia w życie aktu, który go wprowadza, oraz że o ile nie ma on zastosowania do sytuacji prawnych powstałych i ostatecznie zakończonych przed owym wejściem w życie, o tyle ma on bezpośrednie zastosowanie do przyszłych skutków sytuacji powstałych pod rządami uprzednio obowiązujących przepisów oraz do nowych sytuacji prawnych. Inaczej jest tylko, i to z zastrzeżeniem zasady niedziałania wstecz aktów prawnych, jeżeli wraz z nowym przepisem zostają wydane przepisy szczególne, które określają zwłaszcza warunki jego stosowania w czasie (wyrok z dnia 7 listopada 2018 r., O'Brien, C-432/17, EU:C:2018:879, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

30 W pierwszej kolejności, jeżeli chodzi o obowiązek uprzedniego powiadomienia przewidziany obecnie w art. 29 unijnego kodeksu celnego w związku z art. 22 ust. 6 tego kodeksu, to należy stwierdzić, że stanowi on przepis proceduralny wprowadzający w życie prawo zainteresowanego do bycia wysłuchanym przed wydaniem niekorzystnej dla niego decyzji.

31 Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem przestrzeganie prawa do obrony stanowi podstawową zasadę prawa Unii, której integralną częścią jest prawo do bycia wysłuchanym w każdym postępowaniu. Zgodnie z tą zasadą, która powinna być stosowana, gdy organ administracyjny ma podjąć w stosunku do danej osoby decyzję, która wiąże się z niekorzystnymi dla niej skutkami, adresaci decyzji, która w sposób odczuwalny oddziałuje na ich interesy, powinni być w stanie skutecznie przedstawić swoje stanowisko odnośnie do elementów, na których organ administracyjny zamierza oprzeć swoją decyzję (wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Prequ' Italia, C-276/16, EU:C:2017:1010, pkt 45, 46 i przytoczone tam orzecznictwo).

32 Ponadto Trybunał orzekł już, że określenie warunków, na jakich dokonywane jest powiadomienie dłużnika o kwocie należności w celu przerwania biegu terminu przedawnienia, stanowi warunek proceduralny (zob. podobnie wyrok z dnia 10 lipca 2019 r., CEVA Freight Holland, C-249/18, EU:C:2019:587, pkt 46).

33 Należy zatem stwierdzić, że z dniem 1 maja 2016 r., czyli datą wejścia w życie art. 22 ust. 6 i art. 29 unijnego kodeksu celnego, właściwe organy państw członkowskich były zobowiązane do przestrzegania obowiązku uprzedniego powiadomienia przewidzianego w tych przepisach, co miało miejsce w postępowaniu głównym.

34 W drugiej kolejności, jeżeli chodzi o zawieszenie trzyletniego terminu przedawnienia przewidzianego w art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego, to należy przypomnieć, że przepis ten skutkuje, w przypadku powiadomienia o przyczynach na podstawie art. 22 ust. 6 tego kodeksu, wydłużeniem terminu przedawnienia odpowiadającym terminowi wyznaczonemu dłużnikowi w celu umożliwienia mu przedstawienia jego stanowiska, przy czym zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia delegowanego 2015/2446 okres ten wynosi 30 dni.

35 W tym względzie należy przypomnieć, że Trybunał stwierdził, iż art. 221 ust. 3 wspólnotowego kodeksu celnego, w zakresie, w jakim przewidywał on, że dług celny uległ przedawnieniu z upływem trzyletniego terminu określonego w tym przepisie, ustanawiał przepis prawa materialnego (zob. podobnie wyrok z dnia 23 lutego 2006 r., Molenbergnatie, C-201/04, EU:C:2006:136, pkt 41). Stwierdzenie to można przenieść na grunt art. 103 ust. 1 unijnego kodeksu celnego, ponieważ ten ostatni przepis ma co do zasady identyczne brzmienie i identyczny zakres jak ten pierwszy przepis. Podobnie art. 103 ust. 3 lit. b) wspomnianego kodeksu, przewidujący przedłużenie terminu przedawnienia długu celnego w przypadku powiadomienia o podstawach, o którym mowa w art. 22 ust. 6 tego kodeksu, również należy uznać za przepis materialny.

36 W konsekwencji, jak wynika z orzecznictwa przytoczonego w pkt 28 i 29 niniejszego wyroku, art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego nie może mieć zastosowania do sytuacji prawnych powstałych i ostatecznie zakończonych pod rządami wspólnotowego kodeksu celnego, chyba że z brzmienia, celu lub systematyki unijnego kodeksu celnego wynika, że powinien on być stosowany bezpośrednio do takich sytuacji.

37 W niniejszej sprawie z pkt 25 niniejszego wyroku wynika, że w dniu wejścia w życie art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego, czyli w dniu 1 maja 2016 r., rozpatrywany w postępowaniu głównym dług celny nie uległ jeszcze przedawnieniu ani nie wygasł.

38 Należy zatem stwierdzić, że w tym dniu sytuacja prawna Jumbocarry z punktu widzenia przedawnienia jej długu celnego nie została ostatecznie zakończona, niezależnie od okoliczności, że dług ten powstał pod rządami wspólnotowego kodeksu celnego.

39 W konsekwencji art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego mógł mieć zastosowanie do przyszłych skutków sytuacji Jumbocarry, jakimi są przedawnienie i wygaśnięcie jej długu celnego.

40 Ponadto, jeśli chodzi o relację między art. 22 ust. 6 unijnego kodeksu celnego w związku z jego art. 29 a art. 103 ust. 3 tego kodeksu, należy dodać, że owe przepisy proceduralne i materialne tworzą nierozerwalną całość, której szczególne elementy nie mogą być rozpatrywane odrębnie pod względem ich skutków w czasie. Istotne jest bowiem, aby doprowadzić do spójnego i jednolitego stosowania prawa Unii w dziedzinie celnej (zob. analogicznie wyrok z dnia 26 marca 2015 r., Komisja/Moravia Gas Storage, C-596/13 P, EU:C:2015:203, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).

41 W tym względzie zamiarem prawodawcy Unii było jednoczesne ustanowienie w art. 22 ust. 6 w związku z art. 29 unijnego kodeksu celnego obowiązku uprzedniego powiadomienia i przewidzenie w art. 103 ust. 3 lit. b) tego kodeksu zawieszenia biegu terminu przedawnienia spowodowanego przez to powiadomienie.

42 Jak bowiem podnoszą zasadniczo Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej, jednoczesne stosowanie tych przepisów miało na celu wyważenie dwóch celów, a mianowicie z jednej strony ochrony interesów finansowych Unii oraz z drugiej strony ochrony dłużnika z punktu widzenia jego prawa do obrony.

43 W ten sposób, ze sprawozdania w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego unijny kodeks celny (komisja rynku wewnętrznego i ochrony konsumentów Parlamentu, dokument z dnia 26 lutego 2013 r., A7-0006/2013, s. 46, poprawka nr 62), leżącego u podstaw unijnego kodeksu celnego, wynika, że art. 103 ust. 3 lit. b) tego kodeksu został dodany w następstwie poprawki Parlamentu, która stanowiła, że „[t]aka korekta jest konieczna w celu ochrony tradycyjnych interesów finansowych środków własnych i środków krajowych, w przypadku gdy wchodzi w grę ich pobieranie”. W dokumencie tym podkreślono w szczególności, że taka „sytuacja może mieć miejsce, gdy procedura dotycząca prawa do bycia wysłuchanym powinna zostać przeprowadzona w dniu bardzo bliskim terminowi, w którym można powiadomić o długu celnym”.

44 Wydaje się zatem, że prawodawca Unii, przyjmując przepis dotyczący zawieszenia zawarty w art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego, zamierzał w szczególności odnieść się do sytuacji takich jak rozpatrywana w postępowaniu głównym.

45 Ponadto bezsporne jest, że przepisowi temu nie towarzyszą żadne przepisy szczególne, które w odmienny sposób określałyby warunki jego stosowania w czasie w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 29 niniejszego wyroku.

46 Wreszcie, odnosząc się do zasady pewności prawa, Trybunał wyjaśnił już, że co do zasady państwa członkowskie mogą swobodnie wydłużać terminy przedawnienia, jeżeli okoliczności faktyczne danej sprawy nie uległy jeszcze przedawnieniu (zob. podobnie wyrok z dnia 2 marca 2017 r., Glencore Céréales France, C-584/15, EU:C:2017:160, pkt 73 i przytoczone tam orzecznictwo).

47 Nie można zatem uznać, że zastosowanie przepisu dotyczącego zawieszenia terminu przedawnienia długu celnego, takiego jak przewidziany w art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego, w związku z przepisami proceduralnymi zawartymi w art. 22 ust. 6 tego kodeksu oraz w związku z jego art. 29 narusza zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań.

48 Prawdą jest, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału zasada pewności prawa, której konsekwencję stanowi zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań, wymaga, po pierwsze, by przepisy prawne były jasne i precyzyjne, oraz po drugie, by ich stosowanie było przewidywalne dla podmiotów prawa, zwłaszcza wówczas, gdy mogą one mieć niekorzystne konsekwencje dla jednostek i przedsiębiorstw. W szczególności wspomniana zasada wymaga, aby dane uregulowanie umożliwiało zainteresowanym dokładne zapoznanie się z zakresem obowiązków, jakie ono na nich nakłada, oraz aby mogli oni poznać jednoznacznie swoje prawa i obowiązki i podjąć w związku z tym odpowiednie działania [wyrok z dnia 15 kwietnia 2021 r., Federazione nazionale delle imprese Elettrotecniche ed elettroniche (Anie) i in., C-798/18 i C-799/18, EU:C:2021:280, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo].

49 Tymczasem, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 91 opinii, wyraźne wprowadzenie przepisu dotyczącego zawieszenia biegu terminu przedawnienia na podstawie art. 103 ust. 3 lit. b) unijnego kodeksu celnego nie spowodowało w rzeczywistości zmiany w stosunku do wcześniejszej sytuacji prawnej, lecz odpowiadało raczej konieczności zapewnienia pewności co do ciążącego na organach administracyjnych obowiązku, który istniał już pod rządami wspólnotowego kodeksu celnego, zgodnie z orzecznictwem Trybunału przytoczonym w pkt 31 niniejszego wyroku.

50 W każdym razie, jak zauważył również rzecznik generalny w pkt 88 opinii, ani zasada pewności prawa, ani zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań, na które powołuje się sąd odsyłający, nie zawierają obowiązku utrzymania w czasie porządku prawnego bez zmian. Podmioty gospodarcze nie mogą w sposób uzasadniony oczekiwać, że utrzymana zostanie istniejąca sytuacja, która może zostać zmieniona w ramach uprawnień dyskrecjonalnych instytucji Unii (wyrok z dnia 26 czerwca 2012 r., Polska/Komisja, C-335/09 P, EU:C:2012:385, pkt 180 i przytoczone tam orzecznictwo).

51 Z uwagi na ogół powyższych rozważań na przedstawione pytania trzeba odpowiedzieć, iż art. 103 ust. 3 lit. b) i art. 124 ust. 1 lit. a) unijnego kodeksu celnego w świetle zasad pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań należy interpretować w ten sposób, że mają one zastosowanie do długu celnego powstałego przed dniem 1 maja 2016 r., który nie uległ jeszcze przedawnieniu w tym dniu.

W przedmiocie kosztów

52 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 103 ust. 3 lit. b) oraz art. 124 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny w świetle zasad pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań należy interpretować w ten sposób, że mają one zastosowanie do długu celnego powstałego przed dniem 1 maja 2016 r., który nie uległ jeszcze przedawnieniu w tym dniu.

Podpisy